כיתה א' | הלכה ומועדים · חמ"ד | נושא 14 מתוך 17 | אייר | 45 דק'

תודה לה' על הנס: יום העצמאות ויום ירושלים

יום העצמאות ויום ירושלים בכיתה א': מודים לה' על נס מדינת ישראל ושחרור ירושלים, ולומדים על מסירות נפש.

📚 בהתאם לתוכנית הלימודים

לפי תוכנית הלימודים בדינים של משרד החינוך לחמ"ד, **כיתה א'**, הנושא "יום העצמאות ויום ירושלים": הודאה לה' על נס, מסירות נפש בקיום מצוות.

נושא בתוכנית	איפה זה בערכה
הודאה לה' על נס	הסבר המורה, הלכות 1-3 (הלל ותפילת חג), פעילות 'כרטיס תודה', שקופיות 2-4
מסירות נפש בקיום מצוות	הסיפור לקריאה, הסבר המורה (דניאל, יהודים שקיימו מצוות בסתר, חיילים ששמרו על העם), שקופית 6

המקור: תוכנית הלימודים: הלכה כיתות א-ב, מרחב פדגוגי, משרד החינוך. בכיתות א-ב לומדים מחוברות ודפי עבודה של המורה, ולכן הערכה בנויה סביב דפים מוכנים להדפסה.

🧰 הערכה הקבועה של הנושא

1. מערך שיעור מלא למורה (בעמוד הזה)
2. מצגת קצרה לכיתה, מנוקדת
3. דף עבודה לתלמיד: ניקוד מלא ואותיות גדולות
4. תפזורת עם מחוון
5. בוחן 10 שאלות (100 נקודות) עם מחוון

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יסבירו שביום העצמאות קמה מדינת ישראל, וביום ירושלים חזרנו לעיר העתיקה ולכותל.
- התלמידים יבינו שעל נס מודים לה', ויכירו את אמירת ההלל בימים אלה.
- התלמידים יכירו את המושג מסירות נפש: לשמור על מצוות ועל העם גם כשקשה.
- התלמידים יבטאו תודה לה' בדרך משלהם: ברכה, ציור או שיר.

❓ השאלה הגדולה

מָה אוֹמְרִים לָה' כְּשֶׁקּוֹרֶה לָנוּ נֵס?

ילדים יודעים להגיד תודה לאדם שעזר להם. השאלה מעבירה אותם מתודה לאדם לתודה לה', וזו נקודת המוצא להלל ולתפילת החג.

🧪 פתיחה

הביאו דגל ישראל ותמונה של הכותל. שאלו: מתי אמרתם תודה היום, ולמי? אחר כך הראו את הדגל ושאלו: על מה כל עם ישראל אומר תודה?

📖 הסבר למורה

ביום העצמאות, ה' באייר, קמה מדינת ישראל אחרי אלפיים שנות גלות. ביום ירושלים, כ"ח באייר, שבה העיר העתיקה והכותל לידי ישראל במלחמת ששת הימים. בעיני הציבור הדתי לאומי אלה ניסים גלויים, והם ימי שמחה והודיה.

על נס מודים לה'. הדרך לכך היא תפילה ושירה. הרבנות הראשית קבעה לומר הלל בימים אלה ולהתפלל בהם תפילה חגיגית. יש נוהגים לומר הלל בברכה ויש נוהגים בלי ברכה, כל קהילה לפי מנהגה. בימים אלה גם לא אומרים תחנון.

יום העצמאות בא מיד אחרי יום הזיכרון. בכיתה א' מספיק לומר שאנחנו זוכרים את החיילים ששמרו עלינו, ומודים לה' על המדינה. כשיום העצמאות קרוב לשבת, מקדימים או דוחים אותו כדי לא לחלל שבת.

מסירות נפש פירושה לעשות מצווה או לשמור על העם גם כשזה קשה מאוד. דניאל המשיך להתפלל שלוש פעמים ביום גם כשהמלך אסר. יהודים בארצות רחוקות שמרו שבת והדליקו נרות בסתר. חיילים שמרו על הארץ ועל ירושלים.

לילדים נלמד: גם אנחנו יכולים להתאמץ למען מצווה. לקום לתפילה כשקשה, לוותר על משחק כדי לעזור, לשמור על מצווה גם כשאף אחד לא רואה.

⚖️ מה לומדים בכיתה א': ההלכות

1. **מודים לה' על נס:** כשה' עושה לנו נס, מודים לו בתפילה ובשירה. ביום העצמאות וביום ירושלים מודים על המדינה ועל ירושלים. (החלטות הרבנות הראשית לישראל)
2. **אומרים הלל:** בתפילת שחרית אומרים הלל, פרקי תהלים של תודה. יש אומרים בברכה ויש בלי ברכה, כל קהילה לפי מנהגה. (החלטות הרבנות הראשית לישראל)
3. **תפילה של חג:** מתפללים בשמחה ולא אומרים תחנון. בבתי כנסת רבים מוסיפים תפילת חג בערב היום. (החלטות הרבנות הראשית לישראל)
4. **לא מחללים שבת:** כשיום העצמאות קרוב לשבת, מקדימים או דוחים אותו. כך החגיגות לא יגרמו לחילול שבת. (החלטות הרבנות הראשית לישראל)
5. **מסירות נפש:** שומרים על מצוות גם כשקשה. ילד יכול להתאמץ: להתפלל, לברך ולעזור גם כשלא נוח. (מסכת ברכות, "בכל נפשך"; דניאל ו)

כל קהילה נוהגת לפי מנהגה ולפי פסיקת רבה.

📜 פסוקים לשיעור

זֶה הַיּוֹם עָשָׂה ה' נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ

(תהלים קיח, כד; נבדק מול מכון ממרא)

פסוק מתוך ההלל: שרים אותו יחד בסוף השיעור.

עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָם

(תהלים קכב, ב; נבדק מול מכון ממרא)

ליום ירושלים: מראים תמונה של שערי העיר העתיקה וקוראים.

📚 סיפור לקריאה בקול

סַבָּא סִיפֵּר לַנֶּכֶד עַל יְרוּשָׁלַיִם.

פַּעַם לֹא יָכוֹלְנוּ לְהַגִּיעַ לַכּוֹתֶל.

יְהוּדִים עָמְדוּ רָחוֹק וְהִתְגַּעְגְּעוּ.

חַיָּילִים שָׁמְרוּ עַל הָעָם וְנִלְחֲמוּ בְּאוֹמֶץ.

וְאָז, בְּיוֹם אֶחָד, הֵם הִגִּיעוּ לַכּוֹתֶל.

כּוּלָּם בָּכוּ מֵרוֹב שִׂמְחָה.

תָּקְעוּ בְּשׁוֹפָר וְאָמְרוּ תּוֹדָה לָה'.

הַנֶּכֶד שָׁאַל: גַּם אֲנִי יָכוֹל לְהַגִּיד תּוֹדָה?

סַבָּא חִיֵּךְ: כֵּן, בְּכָל יוֹם וּבְכָל תְּפִילָה.

שאלות על הסיפור:

1. למה היהודים התגעגעו לכותל?
2. מה עשו כשהגיעו לכותל, ולמה?
3. איך אתם יכולים להגיד תודה לה'?

👩‍🏫 מהלך השיעור (45 דקות)

1. פתיחה: דגל ותמונת הכותל, שיחה על אמירת תודה (5 דקות)

2. הסבר: מדינת ישראל, ירושלים והנס (8 דקות)
3. סיפור הסבא והנכד ושאלות (7 דקות)
4. מסירות נפש: דניאל ויהודים ששמרו מצוות בסתר, שיחה (6 דקות)
5. פעילות 'כרטיס תודה לה'' (10 דקות)
6. דף עבודה: משימות 1-4 (6 דקות)
7. סיכום: שרים יחד זה היום עשה ה' (3 דקות)

🎲 פעילות: כרטיס תודה לה'

מה מכינים: דפי בריסטול מקופלים, טושים כחולים וצבעים, מדבקות מגן דוד.

1. כל ילד מקבל דף מקופל לכרטיס.
2. בחוץ מציירים דגל ישראל או את הכותל.
3. בפנים מציירים או כותבים דבר אחד שעליו מודים לה'.
4. תולים את הכרטיסים על 'קיר התודה' של הכיתה.

משחק תנועה / שיר: משחק 'קום ותודה': המורה אומר דבר טוב שיש לנו, כמו מדינה, ירושלים או משפחה. מי שמודה לה' עליו קם וקורא בקול: תודה לה'!

🤝 התאמה לכל התלמידים

תמיכה: ילדים שעוד לא קוראים מציירים בכרטיס התודה, והמורה כותב להם מילה שהם אומרים. בדף העבודה המורה מקריא כל משימה.

אתגר: קוראים טובים כותבים משפט שלם של תודה, ומחפשים בסידור את הפסוק זה היום עשה ה'.

🏠 מכתב קצר להורים

הורים יקרים, למדנו על יום העצמאות ויום ירושלים: מודים לה' על המדינה ועל ירושלים. למדנו גם מהי מסירות נפש, להתאמץ למען מצווה. שבו יחד וכתבו רשימה קטנה של דברים שעליהם המשפחה מודה לה', ותלו אותה בבית.

💡 הערות למורה

- יום הזיכרון: לדבר בעדינות. ייתכנו בכיתה ילדים ממשפחות שכולות, כדאי לברר מראש עם ההורים.
- מנהגי ההלל שונים בין בתי הכנסת. לא לבחון ילדים על 'בברכה או בלי ברכה'.
- מסירות נפש מוצגת דרך מאמץ ואומץ, בלי תיאורי מלחמה או סכנה מפחידים.
- כדאי ללמד את יום העצמאות לפני ה' באייר, ולחזור ליום ירושלים לפני כ"ח באייר.

📝 בדף העבודה

4 משימות קצרות עם ניקוד מלא ואותיות גדולות, ומחוון בעמוד השני. אפשר לצרף את התפזורת כמשימת המשך.

לדף העבודה ←

מקורות

- תוכנית הלימודים: הלכה כיתות א-ב (משרד החינוך, מרחב פדגוגי)
- תהלים קיח, כד (מכון ממרא)
- תהלים קכב, ב (מכון ממרא)

החומר נכתב במקור לאתר. הניקוד נעשה בעזרת מנקד ממוחשב (דיקטה) ונבדק במדגם. נוצר בבינה מלאכותית.

מחוון: יום העצמאות ויום ירושלים

1. תּוֹדָה

2. יוֹם הָעַצְמָאוּת ← מְדִינַת יִשְׂרָאֵל · יוֹם יְרוּשָׁלַיִם ← הַכּוֹתֶל · הִלֵּל ← תּוֹדָה לָהּ'

3. ✓ בְּיוֹם הָעַצְמָאוּת שְׂמֵחִים · ✗ דָּנִיאֵל הִפְסִיק לְהִתְפַּלֵּל · ✓ אֶפְשָׁר לִשְׁמוֹר מִצְוָה גַּם כְּשֶׁקָּשֶׁה

4. ציור אישי. לבדוק שהציור מתאים לנושא, ולעודד לכתוב מילה אחת.